

Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»
Департамент науки і освіти Харківської обласної військової адміністрації
Національна академія педагогічних наук України
Північно-Східний науковий центр Національної академії наук
України і Міністерства освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди (Україна),
кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби (Україна)
Кардіфський університет Метрополітан (Велика Британія)
Вестмінстерський університет (Велика Британія)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (Китайська Народна Республіка)
Університет імені Неджметтіна Ербакана (Туреччина)
Інститут публічного адміністрування при Університеті Миколаса Ромеріса (Литва)
Центр музично-освітньої майстерності (Париж, Франція)

МАТЕРІАЛИ

**VII Міжнародної науково-практичної конференції
«ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ
ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»
«PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS OF
HIGHER AND SECONDARY EDUCATION IN THE CONDITIONS
OF MODERN CHALLENGES: THEORY AND PRACTICE»
(м. Харків, 16 – 18 березня 2023 року)**

**Харків
2023**

Ремньова Н. Ю.	
Суть комунікативної компетентності учнів початкових класів.....	571
Романова І. А., Славгородська О. А.	
Міжкультурний асистент в освіті	573
Рудик Ю. С.	
Застосування проєктної технології навчання майбутніх фахівців у закладах вищої освіти.....	575
Собченко Т. М., Сусліченко К. С.	
Цифрові технології як засіб формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх викладачів ЗВО.....	578
Собченко Т. М., Федоренко В. В.	
Використання інтерактивних технологій у підготовці майбутніх філологів.....	581
Созикіна Г. С.	
Інноваційні методики викладання іноземних мов у контексті безперервної освіти.....	583
Стрельников В. Ю.	
Філософські засади розвитку готовності вчителя до інноваційної педагогічної діяльності у закладі неперервної освіти.....	585
Сударева Г. Ф.	
Інноваційний підхід у підвищенні кваліфікації педагогів в умовах післядипломної освіти.....	588
Танько Т. П., Тарарак Н. Г.	
Використання інноваційних технологій у закладах дошкільної освіти.....	592
Терещенко В. С., Шеплякова І. О.	
Формування гендерної культури молодших школярів у закладах загальної середньої освіти.....	595
Ткаченко А. М., Шеплякова І. О.	
До проблеми підготовки майбутніх соціальних педагогів до соціального супроводу вразливих сімей у закладах загальної середньої освіти.....	597
Українець Н. М.	
Критерії, рівні та показники готовності студентів закладів вищої освіти до інноваційної професійної діяльності.....	600
Швець Т. Е.	
Тьюторинг: інноваційний підхід в освітньому процесі.....	603
Shevchenko M. Yu., Andriienko A. A.	
Emotional intelligence as an important component of the educational process.....	606
Shevchenko M. Yu., Kushnir K. A.	
New methods of representation of emotional intelligence at esl classes.....	610
Шовкова А. О.	
Дизайн-ергономічна компонента інноваційної культури майбутніх викладачів закладів професійної освіти.....	612

10. Омельчук С. А. Формування мовленнєво-комунікативних умінь учнів основної школи на завершальному етапі вивчення синтаксису: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2003. 20 с.

11. Савчук О. Ю., Савчук С. Г. Формування комунікативних компетентностей учнів початкової та середньої школи на уроках української мови. *Методика викладання української мови в сучасній школі: теорія та практика: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 31 березня 2020 р.)*. Харків : Центр прогресивної освіти «Генезум», 2020. С. 25-31.

12. Фідкевич О. Л. Методологічні аспекти формування комунікативної компетентності у контексті навчально-методичної системи особистісно-орієнтованої освіти. URL : <http://lib.iitta.gov.ua/704559/1/%D0%BC%.pdf> (Дата звернення: 10.12.2022).

МІЖКУЛЬТУРНИЙ АСИСТЕНТ В ОСВІТІ

Романова І. А.

доктор педагогічних наук, доцент,
завідувачка кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки,
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди,
м. Харків, Україна

Славгородська О. А.

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди,
м. Харків, Україна

Сучасні міграційні процеси висувають нові виклики до освітніх систем різних країн. Збільшення кількості дітей-мігрантів, внутрішньо переміщених осіб в закладах освіти загострює проблеми соціальної адаптації таких родин до нового культурного середовища. Як правило, зміна постійного місця мешкання, країни викликає цілу низку проблем, із якими стикаються діти, а саме: 1) мовний бар'єр, що не дає можливості сприймати навчальну інформацію, установлювати контакти з оточенням; 2) відмінні культурні традиції, що заважають інтегруватися в новий соціальний контекст місця перебування; 3) відмінності освітніх систем різних країн, що призводять до проблем у навчанні дитини. Окрім цього, ситуація може погіршуватися на тлі сімейних проблем: безробіття батьків, конфлікти в родині, почуття «тимчасовості буття» (коли родини часто змінюють місце мешкання). Більшість закладів освіти мають складнощі в організації освітнього процесу з дітьми мігрантів або внутрішньо переміщених осіб.

В Україні розв'язання проблем соціальної адаптації дитини покладається на соціального педагога і психолога психологічної служби закладу освіти, класного керівника. Діти-мігранти і діти – внутрішньо переміщені особи потребують додаткової (постійної або тимчасової) підтримки. Отже, вони є особами з особливими освітніми потребами. У чинному законодавстві визначено, що особа з особливими освітніми потребами – це особа, яка потребує додаткової постійної чи

тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення права на освіту, сприяння розвитку особистості, поліпшення стану здоров'я та якості життя, підвищення рівня участі в житті громади (Закон України «Про освіту»). Відповідно до чинних нормативно-правових документів, забезпечити належну організацію навчання дітей з особливими освітніми потребами вимагає введення посади асистента вчителя.

Однак Україна вперше стикається з такою значною міграцією дітей в сучасній освітній системі. Європейські країни мають більший досвід щодо роботи з дітьми-мігрантами в закладах освіти через міграційну кризу 2015-2016 років. Здебільшого, саме асистент учителя в більшості країн працює з сім'єю і дитиною щодо подолання міжкультурних відмінностей. Так, у Великій Британії, яка є мультинаціональною державою, приблизно третину закладів загальної середньої освіти відвідують представники тієї чи іншої етнічної групи. Із метою підтримки дітей під час освітнього процесу асистенти педагога перекладають, допомагають із виконанням завдань та підтримують комунікацію з родиною такої дитини.

Країни з великими діаспорами ромських родин (Сербія, Чехія та Словаччина) намагаються розв'язати проблему за допомогою працевлаштування в заклади освіти ромських асистентів чи ромських посередників (медіаторів). Зокрема, у Чеській Республіці ромські посередники/помічники були апробовані ще в 1993 р. в початкових школах м. Острави з метою покращення якості освіти для учнів пілотних шкіл. Результати такої програми виявилися успішними. Міністерство освіти визначило кваліфікації, необхідні для працевлаштування асистентів, та продовжувало пілотну апробацію роботи асистентів. Нині триває впровадження програм розвитку «Підтримка інтеграції ромської громади» та «Школи з денною програмою». Наразі асистенти виконують роль своєрідного містка між ромськими громадами та закладами освіти [1, с.24].

В Україні подібний досвід у роботі з ромськими родинами також експериментально апробувався. Зокрема, упродовж 2015–2018 рр. ВФ «Крок за кроком» реалізував проєкт «Забезпечення якісної освіти для ромських дітей у дошкільних навчальних закладах і початкових класах» на базі восьми закладів освіти в Закарпатській і Одеській областях. Одним із механізмів забезпечення якісної освіти стало створення посади асистента педагога з числа представників ромської громади. У межах проєкту було підготовлено 8 ромських асистентів педагога, робота яких показала позитивні результати під час моніторингу й оцінювання результатів проєкту [1, с.5].

У Польщі зробили ще більший крок у намаганні розв'язати проблему. Міжкультурний асистент – це відносно нова професія в польській школі. Її почали запроваджувати лише декілька років тому, що пов'язане з прибуттям до Польщі все більшої кількості мігрантів. За нормативними документами це асистент вчителя, проте його здебільшого називають саме міжкультурним асистентом, оскільки це відповідає змісту його роботи.

Міжкультурний асистент працює не лише з учнем. На практиці він є своєрідним посередником між школярем і вчителями, однокласниками та батьками. Серед основних напрямів роботи міжкультурного асистента: сприяння

інтеграції іноземних учнів до шкільного співтовариства шляхом активізації дітей-мігрантів та їхніх батьків, залучення їх до шкільного життя; збільшення відвідуваності шкільних занять дітьми, які стикалися з міграцією; підтримка учнів-мігрантів у науці та інтеграції з оточенням; підвищення чуйності польських учнів та їхніх батьків, а також викладачів до питань полікультурності дітей-мігрантів; підтримка вчителя в його дидактичній, виховній та опікунській діяльності, включаючи підтримку у виконанні навчальної програми; підтримка закладу освіти в дотриманні прав дитини [2, с.55].

Цей досвід роботи з дітьми-мігрантами став у нагоді зараз, коли війна в Україні в рази збільшила кількість сімей із дітьми, які отримали тимчасовий захист у Польщі, шукаючи порятунку від війни. Влітку 2022 року відбулась велика компанія з працевлаштування на посади асистентів учителів українських педагогів, які знають польську мову. Мовні курси проводились завдяки фінансовій підтримки ЮНІСЕФ. Департаменти освіти великих міст, які прийняли найбільшу кількість українських родин, проводили й продовжують проводити мовні курси для вчителів і асистентів учителів для подальшого працевлаштування.

Отже, діяльність міжкультурного асистента спрямовується, передусім, на сприяння соціальній адаптації дітей-мігрантів до нового освітнього й культурного середовища.

Список використаних джерел

1. Практика асистента педагога: міжнародний й український контекст: результати дослідження / О. Федоренко, О. Мартинчук, Н. Софій, Г. Лук'янова, О. Кошіль, Т. Симоненко, Л. Байда, Ю. Найда. Київ : ФОП Парашин, 2020. 122 с.
2. Школа між культурних асистентів. Навчальні матеріали. Вроцлав, 2020. 451 с.

ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЄКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рудик Ю. С.

доктор медичних наук, професор,
завідувач відділу клінічної фармакології та фармакогенетики
неінфекційних захворювань,
Державна установа «Національний інститут терапії
імені Л.Т. Малої НАМН України»,
м. Харків, Україна

Відповідно до вимог державних освітніх стандартів вищої освіти внаслідок засвоєння освітніх програм у випускників ЗВО мають бути сформовані відповідні до напрямів професійної підготовки загальнокультурні, загальнопрофесійні та професійні компетенції. Здатність і готовність вирішувати завдання професійно-практичної діяльності, що постають перед молодим фахівцем, безпосередньо залежать від отриманих у процесі професійної підготовки професійних знань, практичного досвіду та розвиненого творчого, інноваційного мислення.